

KROPIDŁO (35) *sb n i m*

n (23), *m* (12) [w znac. 3.].

Oba o jasne.

sg N kropidło (17). *◇ G* kropidła (3). *◇ D* Kropidłowi (1) Kropidłu (1) *ZapKościer* (1 : 1). *◇ A* kropidło (3). *◇ I* kropidł(e)m (3). *◇ L* kropidle (1). *◇ pl N* kropidła (3). *◇ I* kropidły (3).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Narzędzie służące do kropienia wodą święconą; aspergillum Murm, Mymer¹, BartBydg, Mącz, Calep, Cn; aspensorium BartBydg (23) : Murm 127; Mymer¹ 7; BartBydg 15b; (did) Pleban grozy fwyączoną woda. [...] Sumnienie lekcze kropydło łobie wazy. (-) Mniemas bych ia fwinio pyłzna Na twe kropydło łtąd wyłła. RejKup i2v; Lepey [!] iuż kijem pokropie. Gdy się kropydła nieboy A czo daley wieczey broy. RejKup 16, h4, r8v; Tłuką dzwony/ łpiewaia/ kropidły machaia/ Kurzą piłzczą w orgány RejWiz 181, 183v; Bo chociaiy s tą połtawą/ s tym kropidłem kroczyłz/ Wiem iż mi nie pomożesz/ iedno iż mię zmoczyłz. RejZwierz 106v; Rekoiefcz srebrna do Kropidła miełczy zlocziłta WyprKr 54v; Mącz 18a, 404a; Ałpergillum – Kropidło. [...] Instrumentum, quo aqua nos aspergere solemus. Calep 103b.*

W połączeniach szeregowych (8): Bo v nas płatnieyłza kápica/ gromnicá/ bylicá/ odpuły/ łuchoty/ kádzidło/ kropidło/ niźli łczyre á dobrothliwe łłowá iego/ gdyż on niczego inego nie potrzebuie RejPos 29v, 124, 332, 350, 351, 355v; RejZwierc 186v, 235.

2. **[Zestawienie w funkcji nazwy botanicznej: »Panny Maryjej kropidło« = *Oenanthe aquatica* (L) Pior., *kropidło wodne; roślina roczna lub dwulettnia z rodziny baldaszkowatych (Umbelliferae), rosnąca nad brzegami wod, z jej owoców uzyskiwano olejek do celów leczniczych pod nazwą *Oleum Phellandrii aquatici* (moczopędny i wykrztuśny); *filipendula oenanthe, oenanthinum oleum* Cn: FILIPENDULA, OENANTE Dioscoridis. Złomikámięń álbo Tefzlik, álbo Pányy Máryiey kropidło. UrzędowHerb 145a (Linde).]***

3. *n-pers* (12) :

Zestawienia (12): Ian Kropidło Biskup Kuiáwski/ ktory był wten czás z Krolem do Litwy przyiechał/ nieprzyłtoynie/ á niebácznie ich zwinłzował. StryjKron 547; temu wcziwemu Bartkowy Cropidlowy y wczywy zenę yego brydżę Gdzie podżekowali przet włzytkym prawyem *ZapKościer* 1584/46v; ktorich tho pieniedzi łzummy poziczel [...] sto zlotich polskich [...] o patrznému bartosęwy kropidlu *ZapKościer* 1589/87, 1584/46v [2 r.], 1586/63v [3 r.], 1589/81 [4 r.].

Synonimy: 2. tasznik, teszlik.